

Kâdîseler arasında

Besim Ömer Akalın

Belki çok iyi doktordu, belki çok iyi hocaydı, belki çok iyi mebusu, belki onun bu vasıflarını sayan cümlelerin başına birer «belki» ilâve etmek, şöhretinin temsil ettiği kıymetler önünde haksız bir şüpheyeye düşmek olur; fakat benim gözümde Besim Ömer Akalın'ın doktorluğundan da, hocalığından da, meb'usluğundan da üstün kıymeti, bu memleketin en büyük davasını bir çok doktorlardan, bir çok hocalardan, bir çok meb'uslardan ve fikir adamlarından daha önce, daha fazla kavraması, ve onun üstünde, millî sinirinin bütün gerginliğiyle çarpınmasıdır. Bu dava malûm: Nüfus davası.

Bir ebenin, on parmağıyla bu dava lehinde göreceği hizmet, Besim Ömer'in kalemile ve sesile yaptığı işin yanında mahdud kalır; bir hocanın yalnız talebesine inhisar eden telkinlerinin de sirayet hududu o kadar geniş değildir; bir meb'usun da, çok çocuklu ailelere yardım gibi hiç tatbik edilmeyen kanunlar hazırlanmasında rol sahibi olması, bu davada, nazari bir kıymetin fevkine çıkmaz; fakat Besim Ömer yalnız on parmağıyla, yalnız takrirleriyle ve yalnız Mecliste el kaldırıp indirmesile değil, kitablarının adına varıncaya kadar memlekette nüfusun artması, doğanların yaşaması zaruretini millî müdafaanın en büyük kanunu halinde telkin eden sayısız yazılarıyla de beşiğin tabuta ve kundağın kefene karşı zaferini temine çalışmış ilk adamdır.

Ben ve kardeşlerim onun elinde doğduk. Bu çok bir şey ifade etmez. Kimbilir kaç bin çocuk onun elinde doğdu; bugün 40-50 yaşında olanlar arasında bir çokları da, onun teknik delâletile ilk nefeslerini aldılar; fakat bu da, onun hazakat muhiti içinde bulunmuş olmak bahtiyarlığından fazla bir şey ifade etmez. Onun, yarım asırdanberi, ayaklarıyla gidemediği yerlere ve memleketin her köşesine halk dilile yazılmış kitablarının saldıği ışık, herhangi bir ebe elile doğabilmiş nice çocukların yaşamasına engel hurafe karanlığını yardı. Ben onun elile doğmadığı halde onun kitablarla büyütülmüş gürbüz çocuklar bilirim. Onun kitabları, yarım asırdan fazla, çocuk bakımı hakkında ampirik ve üstünkörü bilgilerden başka hiçbir vukufa sahib olmıyan genc anneelerin sağlık incili hizmetini gördü.

Onun kitablarında, yazılarında ve konferanslarında herhangi bir vülgarizasyoncunun halka ders verme hedefini aşan bir nüfus davası heyecanı, bir üretme ve büyütme humması vardı.

Genliğin ondan alacağı ders bu hummaya varis olmak ve nüfus davasını onun kitablarından da çıkararak tam bir aksiyon kıymetine bağlayan teşkilâta kavuşturmasıdır. Çünkü, içinde Besim Ömer Akalın da dahil, bizden evvelki nesiller, bu nüfus davasını sıcak bir özleyiş ifadesi halinde kalmaktan bir türlü kurtaramadılar.

PEYAMI SAFA

